1

Hadjie Soko.

IX. c.

(javan.)

Hadjii Soko

[illegible]

Zeker iemand verhaalde, dat het eiland Java vroeg of laat van het land Agirroem onderworpen en aan Mekka cijnsbaar zal worden; maar na verloop van 700 jaren, behaagde het den Almagtigen, eenen vorst over Java te doen regeren, die deszelfs zetel te Galoeh zoude vestigen; ja, een in alles bedreven en bovennatuurlijke vorst; doch deszelfs geloof zoude dat van Bhuda zijn en hij zoude geene letteren verstaan: deszelfs naam zoude Praboe Siendoelo zijn. Na de verdwijning van dien vorst, zoude hem een ontaarde vervangen, die deszelfs ouders ongehoorzaam zoude worden, ook zou hij een menschenéter zijn: deszelfs zetel zal hij naar Mendang Kamolan verplaatsen, gelegen ten oosten der stad Demak. Toen zouden de letteren nog niet bestaan, vervolgens zoude een schriftgeleerde Hadjie Soko genaamd, van den overwal afkomstig Java bezoeken. Door den Allerhoogsten zoude bepaald zijn geweest, dat hij als vorst het tusschenbestuur over het eiland Java zoude voeren, doch het zou niet lang duren of het rijk zou hem door den Allerhoogsten ontnomen en aan dengenen, die daarop aanspraak zou hebben gegeven worden, omdat hij jegens God zal zondigen, zal hij vervolgens vorst over de luchtgeesten worden.

Vóór dat er een vorst over Java regeerde, was hetzelve zeer onveilig. De menschen bestalen elkander om aan den kost te komen, zoodat de sterkste alles kregen. Zij omhelsden het Budhaismus en baden hout en steenen aan: vervolgens behaagde het den Almagtigen, eenen vorst daarte stellen, die het eiland Java regeerde; deze was een zoon van Vorst Watoegoenoong, genaamd Siendoelo, was schoon van gelaat, kundig en bovennatuurlijk. Hij had veel invloed op het eiland Java, al de luchtgeesten van Java vreesden en onderwierpen zich aan hem: deszelfs regering was van langen duur, het eiland was volkrijk en in goede welvaart.

De vorst had vier kinderen, het oudste een schoon meisje was afkeerig van de mannen en regeerde te Noengso Tembiennie, al hare onderdanen waren vrouwspersonen; het tweede was een jongen schoon van gelaat, Dewoto Tjengkar genaamd, bestemd den vorst te vervangen; het derde Dewoto Pamoenah genaamd, werd Hadiepatie te Madoenten; het jongste Dewoto Hageng geheeten, werd Hoepatie te Balie. De twee laatstgenoemde zonen, boden alle zes maanden den vader een pachtschat aan; maar Dewoto Tjengkar een menscheneter, werd afvallig van den vader, wien hij ongehoorzaam was en werd vervolgens het land uitgejaagd. Dewoto Tjengkar ging vervolgens rooven, verzamelde menschen bijeen en liet eenen Kraton te Mendang Kamolan opbouwen: zijn volk was reeds talrijk. Het Oostelijke gedeelte van zijn land onderwierp zich aan hem, omdat het door den bovennatuurlijke magti, gen Dewoto Tjengkar overwonnen werd. Hij wilde zich op zijnen vader wreken, hetgeen deszelfs zonen afkeurden; maar Dewoto Tjengkar bleef in zijnen wil volharden, verzamelde zijne onderdanen. De bewoners van het Oosten rukten allen uit, toen het teeken tot den afmarsch gegeven was, braken de legioenen op, die zeer talrijke waren, hetgeen het gezigt eens wandelenden vuurberg daarstelde.

Al de dorpen langs welke het leger doortrok, onderwierpen zich aan hem; het land Galoeh werd omcingeld en vele huizen in den brand gestoken; maar de bewoners van Galoeh durften geen oorlog te voeren. Toen vorst Siendoelo wist, dat deszelfs zoon oproer maakte, met het voornemen het land Galoeh aantevallen, werd hij zeer toornig, begaf zich vervolgens op marsch als aanvoerder, de onderdanen van deszelfs zoon vlugtten allen, vervolgens ging Dewoto Tjengkar moedig voorwit. De bewoners van Galoeh waren bij de ontmoeting zeer bevreesd en namen hunne toevlugt tot de achterhoede; Dewoto Tjengkar volgde hen achterna, totdat hij zijnen

te gemoet kwam, vorst Sientoelo zeide: Jong mensch, denk dat gij ook tot vorst bestemd zijt; maar verhaast den tijd niet. Derroto Tjengkar antwoordde: wat zegt gij: wilt gij mij ongelukkig maken, nu ben ik niet bevreesd, ik zal mij op u wreken. Na aldus gesproken te hebben, nam hij eene ijzeren knods en zwaaide dezelve heen en weder, zonder hem evenwel te raken; op datzelfde oogenblik, werden vorst Sientoelo en zijne onderdanen ontzigtbaar, het land Galoeh zag er als een bosch uit, deszelfs zoon vervloekte hij. Heh! Derroto Tjengkar, aangezien gij mij aandurft, hebt gij eene groote zonde jegens de godheid begaan en zult niet lang als vorst regeeren. In de toekomst zal iemand mij over U wreken, uw kraton zal verplaatst worden, gij zult eene verkeerde gedaante aannemen en visch worden: dat staat u te wachten.

Toen Derroto Tjengkar de vervloeking zijns vaders had aangehoord, vroeg hij om vergiffenis en weende bitterlijk; hij wilde zich tot zijnen vader bekeeren; maar zulks was te laat, want gelijkerwijs wanneer men iets smijt, en het is gevallen, kan niemand deszelfs loop navolgen; voornoemde vloek moest doorgaan. Derroto Tjengkar stelde zich gerust, hij keerde naar Mendang Kamoelan terug omdat het land Galoeh er reeds als een bosch uitzag.

Derroto Tjengkar at dagelijks één mensch. Het zeestrand en het land, behoorende onder Mendang Kamolan, leverden menschen op, hetgeen hoe langer hoe meer zijn land verwoestte.

Vorst Derroto Tjengkar had slechts eenen zoon schoon zonder weerga, genaamd Raden Daniswara, hij werd opgeleid tot de vorstelijke waardigheid; maar des vorsten zoon was altijd zeer bedroefd, omdat de vader een menscheneter was.

Het vorenstaande verhaal houdt zoodanig op. Nu spreekt Hadjie Soko, die in alles bedreven en bovennatuurlijk was, hij kwam van Mekka op Java aan, slechts zes dagen duurde zijne reis. Onderweg hield hij op aan het land Seelan, deszelfs bewoners werden met zijn geloof bekend gemaakt, zij waren reeds allen kundig en bewezen hulde. Vervolgens schetste Hadjie Soko een verhaal in de Kawische taal aangaande Hardjoeno Widjojo. Nadat hij een jaar in het land Seelan had doorgebragt, kwam hij vervolgens op de kust van Chormandell aan, derzelver bewoners onderwierpen zich allen. Vervolgens stelde Hadjie Soko het verhaal van Romo Dewo op, die erkend werd als vorst over de apen, deszelfs land was Pontjo Watie, destijds vijandig met den vorst der reuzen te Ngalengko.

Van de kust van Chormandel keerde Hadjie Soko naar het land Seelan terug. Vervolgens kwam hij te Siegelang aan, alwaar hij onderwijs gaf in den godsdienst en bragt in het schrift het werk Bono Soetro van Soekopolo, hij verbleef honderd jaren te Siegelang, het land Siegelang had zich reeds onderworpen, deszelfs bewoners volgden allen de leer van Hadjie Soko op. Lang daarna verliet Hadjie Soko Siegelang, met het voornemen zich naar Java te begeven. Onderweg deed hij het eiland Lampoeng ~~aan~~ Soekodono aan, de bewoners dier beide eilanden, waren reeds allen bedreven. Toen hij een jaar had opgehouden, zette hij zijne reis voort, betrad Java op de plaats genaamd Ngoedjoeng Koolan in het land Banten, alwaar hij onderwijs gaf in alle talen en in de leer der zielsverhuizing, de bewoners van Ngoedjoeng Koolan onderwierpen zich allen, zij waren godvruchtig en liefderijk.

Er bestonden Javasche letteren, Sadie Soetro Keling en Krendo, zoomede de Tjondro Sengkolo, ook door Hadjie Soko opgemaakt, toen heerschte er geen vorst te Ngoedjoeng Koolan.

Hadjie Soko zou koning gemaakt worden; maar hij wilde niet, hij had slechts de eed tot de godheid afgelegd priester te zijn. Hij verbleef een jaar in het land Bantan, vervolgens kwamen velen zijner leerlingen van den overwal op Java aan.

Vervolgens verliet Hadjie Soko het land Bantan, van zijne leerlingen liet hij er achter, opdat zij voortgingen onderwijs in den godsdienst te geven, ten einde zijne leer te verspreiden, zij reisden naar Java doch zetteden geen voet aan wal, hun wil was zich naar het land Mendang Kamoolan te begeven, zij waren het met den wind eens, zoodat zij spoedig aankwamen en aan den berg Kendang ophielden, Hadjie Soko vermeerderde van bovennatuurlijke magt, en overtrof al wat geschapen was. Hunne reis van Mekka naar Java duurde drie jaren, daarentegen bleef Hadjie Soko slechts zes dagen onder weg, zulks was juist door de hooge godheid beschikt, al wat hij verkoos vond plaats, daarom zwierf hij naar Java rond, ten einde zijne leer uittebreiden.

Hadjie Soko was nog jong, schoon van gelaat, kende zijn geloof zeer goed, waarin hij door vele menschen is onderwezen geworden. Toen hij den berg Kendang betrad, was het juist in de maand Besar, mongso koso (moeson), de woekoe Mennahil van het jaar Djemmakir, het jaargetal is Koennir Woeko Tanpo Djaloe (Tjondro Singkolo.

Hadjie Soko vestigde zich in de dessa Kaboejoethan, hij had reeds veel leerlingen; van den overwal bragt hij mede Kawische werken, bevattende de verhalen van Hardjoeno Widjojo; Romo, onderzocht naar de letteren. Zoo lang hij zich te Kaboejoethan vestigde, ontwierp hij de Sastrie Sandie, Dosonomo, Tjondro Sennie, Wiewoho, en Biemo Soetjie.

De Westelijke volkeren erkenden Hadjie als hun heer, vervolgens nam hij den bijnaam van Moedik Bathoro aan, zijne bekwame discipelen werden talrijk en hun werd vergund onderwijs te geven.

Hadjie Soko maakte een groot geschut en vier kleine, acht ben,

dies, twee gendir en geheften een meer, in welks midden een eiland lag. Al hetgeen hij maakte waren voorteekens: degene die in staat was het groote geschut optetilgten, zou een aanzienlijk ambt bekleeden; wanneer de kleine geschutten en bendees mogten verdwijnen, zou het een voorteeken van grooten oorlog zijn; wanneer die voorwerpen weder ten voorschijn kwamen, dan zou het een voorteeken van vrede zijn; degene die van den oever van het meer tot het eiland kon zwemmen, zou een lekker leven leiden.

Hadjie Soko wilde op reis gaan, en gelastte een zijner bekwaamste leerlingen zijne woning te bewaken en het opzigt over alle leerlingen te houden: hij bezat al de bekwaamheden van Hadjie Soko en hem werd den naam van Mae, dike Bathoro gegeven. Slechts vier zijner leerlingen volgden hem overal; van het Westen langs zeestrand begaf hij zich Oostwaarts, met het voornemen zich naar Balie te begeven. Al de bergen, landen en dorpen, welke hij doortrok onderwierpen zich aan hem; derzelver bewoners namen lessen in den godsdienst en letteren; de letteren waren talrijk in soorten en het omslagtig dezelve optenemen.

Nadat Hadjie Soko de oostelijke landen doorkruisd en de aankomstdagen op vele bergen aangeteekend had, keerde hij vervolgens Westwaarts langs zeestrand terug; kwam achtereenvolgend te Bantam, Jacatra, Krawang, Cheribon, Brebes, Tagal, Ngastiene, Batang, Kendal, Kaliewoengoe en Samarang aan. Vervolgens begaf hij zich over zee naar het eiland Keelor, alwaar hij ophield; van daar voer hij naar het eiland Madjethie, van dat eiland vertrok hij naar Donorodjo. Zijne twee leerlingen, met namen Dooro en Sembado, werden op het eiland Madjethie achtergelaten, om deszelfs kris te bewaken. Hadjie Soko vervolgde

zijne deis, hield te Zadjakoengngan op en gaf dessen overal waar hij toefde en vele maken daarvan gebruik. Van Zadjagkoengngan begaf hij zich naar Soerabaija, aldaar ondervond hij moeijelijkheden en vertrok vervolgens naar het land Mendang Kamolan.

Hadjie Soko toefde in het gehucht Sangkih, alwaar hij ten huize van Rondo Singkerran ophield, wachtte lang aan de deur en was verheugd de orde van den tuin te aanschouwen, waarin allerlei soorten van bloemen te zien waren; het was juist de bloeitijd en de grond was zeer schoon; links en regts van den tuin woonden vele menschen. Rondo Singkerran was eigenaar van dat gehucht en was rijk aan geld en bloedverwanten; hare echtgenoot was geweest Patih van Mendang Kamolan en had eene dochter achtergelaten, met name Dewie Rarasfakie: zij had haar dertiende jaar bereikt en was buitengewoon schoon, in den tijd werd zij door niemand in schoonheid overtroffen.

Njahie Rondo het huis uitgaande was verwonderd gasten te zien, zoodat zij het huis weder binnentrad, hare dienstbode last gaf eene mat uittespreiden en liet toen de gasten binnenkomen. Hadjie Soko en zijne onderdanen werden binnengeleid, namen plaats op de mat beneden den trap en werden op beksel onthaald.

Njahie Rondo was zeer verwonderd, Hadjie Soko's schoon en ernstig gelaat te zien, na hem gegroet te hebben, vroeg zij hem: Hoe is uw naam? Waar komt gij van daan en waar zijt gij voornemens te gaan? Hadjie Soko antwoordde, ik ben een zwervend mensch, die geen huis bezit. Njahie Rondo antwoordde al lagchende, ik vraag u naar de waarheid, waar bestaat er iemand, die geene geboorteplaats

hieft. Hadjie Soko antwoordde, ik kom van den overwal, ik ben alhier gekomen, om het eiland Java te zien, deel mij mede, welke de naam van deze plaats is. Njahie Kondo antwoordde; dit is het land Mentang Kamoolan, waarover vorst Deroko Tjengkar regeert, deszelfs voormalige patih was mijn echtgenoot; thans bestaat hij niet meer, hij werd door mijnen jongeren broeder vervangen. Hadjie Soko vroeg, had uw echtgenoot geene kinderen? Waarop Njahie Kondo antwoordde: Ja, hij had er een; doch een meisje, hetwelk bij het overlijden haars vaders, nog zuigeling was. Wanneer gij mijn voorstel goedkeurt, neem ik u tot mijnen zoon aan en krijgt gij mijne dochter tot uwe jongere zuster, opdat zij niet zonder broeder of zuster blijve. Hadjie Soko antwoordde het zij zoo.

Vervolgens riep Njahie Kondo hare dochter en gelastte haar ten voorschijn te komen. Haar geroep was: maagd kom hier, ziedaar uw pas aangekomen rondzwervend broeder. Vervolgens kleedde Dewie Karasatie zich aan, hetgeen hare schoonheid luister bijzette, daarna kwam zij buiten met eene sieriedoos in de hand, na dezelve neergelegd te hebben, nam zij plaats achter hare moeder. Njahie Kondo sprak: Ziehier uw eigen ouderen broeder, die nog jong zijnde, rondzwierf en nu terug is gekomen; welaan spreek! Dewie Karasatie werd zeer beschaamd en hield langen tijd het stilzwijgen; ware zij voor haren broeder niet bevreesd, dan zoude zij hem aangesproken hebben; op het laatst begon zij zacht te spreken: Wees welkom en gegroet broeder. Hadjie Soko werd aangedaan en antwoordde in haast, ik dank u.

Njahie Kondo lachte en vroeg Hadjie Soko, voor wie ziet gij dan mijne dochter aan? Hadjie Soko antwoordde, ik geloof dat zij eene Godin zij, die mij kwam aanspreken. Dewie Karasfatie glimlachte met neergeslagen oogen, de twee discipelen staarden haar aan, omdat zij in hun leven nog nimmer zulk eene vrouw gezien hadden. Hadjie Soko raakte verliefd doch was in zich zelven in tweestrijd, omdat hij zich herinnerde priester dat hij was.

Njahie Kondo zeide tot Hadjie Soko, dat er in het land het gerucht verspreid wordt, dat een bovennatuurlijk en wijze schriftgeleerde, die schoon en nog jong is, bedreven is in de leer der zielsverhuizing: deze, afkomstig van den overwal kwam op Java aan en bragt allerhande letteren mede, zoomede werken in de Kawische taal, hij hield zich bezig met les geven. Menschen uit vele landen namen bij hem onderwijs, slechts de bewoners van Mendang Kamolan ~~waren~~ zijn in hunne kennis ten achteren; ware hij hier, dan zoude ik bij hem onderwijs willen genieten. Hadjie Soko antwoordde lachende: degene, die dat berigt verhaalt liegt, waardoor hij de waarheid vergrootte en ik ben degene waarover gesproken wordt.

Njahie Kondo schrok en sprak aldus: ik ben wezenlijk gelukkig door u bezocht te worden, daar ik dom ben gelieft gij mij te onderwijzen. Hadjie Soko antwoordde: wanneer gij gaarne onderwijs van mij geniet, dan ben ik daartoe gereed. Vervolgens werd Njahie Kondo in de leer der zielsverhuizing en in de Kawische taal onderwezen; nadat zij volleerd was, gaf zij vervolgens hare dochter zelfs onderwijs, die ook alles begreep.

Hadjie Soko ging voort onderwijs te geven. De bewoners van het land Mendang Kamolan werden door hem onderwezen en onderwierpen zich aan den overzeeschen schriftgeleerde. Zij vreesden hem als onderdanen. Nadat hij langen

tijd in het verblijf der weduwe geloofd had, geraakte de wijsheid van Hadjie Soko overal bekend, totdat zulks den Patih Tengger van Mendang Kamolan ter oore kwam, welke zich vervolgens naar het verblijf dier weduwe begaf, ten einde Hadjie Soko te ontmoeten. Nadat hij zich slechts eenen nacht op de letteren, de Kawiesche taal, de leer der zielsverhuizing en allerhande bovennatuurlijkheden, had toegelegd, duurde het niet lang of hij was alle wetenschappen magtig.

Juist toen Kyahie Patih in het verblijf der weduwe aankwam, vroeg Hadjie Soko: Oom! bij mijne komst alhier, zag ik op den grooten weg eene menigte menschen verward door elkander loopen, zonder te weten waarheen zij zouden vlugten; om welke reden is dat. De patih antwoordde: het zijn allen onderdanen van dit land, die vette menschen tot spijs voor den vorst opzoeken, waarvan dagelijks een dient geleverd te worden. Hadjie Soko schrok en was verwonderd, het verhaal van den Patih te vernemen, hij zeide: Wel oom! wanneer het zoo gaat, veroorzaakt de vorst, het verderf van zijn eigen land, daarom heb ik vele zijner dessas onbewoond gezien. Nadat Hadjie Soko stil had gezwegen, duurde het niet lang of al zijne leerlingen kwamen aanloopen, om zijne hulp in te roepen. Zij weenden allen en verzochten hem hun te willen beschermen, omdat zij door zendelingen van den vorst zijn achtervolgd geworden.

Toen Hadjie Soko zulks vernam, zeide hij tot den Kijahie Patih: Oom! Bied mij slechts den vorst tot spijs aan; doch ik heb een verzoek, namelijk, dat men mij een stuk grond, in het land Mendang Kamolan geve, ter grootte van mijn hoofddoek. Wanneer ik hetzelve ontvangen zal hebben, zal ik mij tot spijs aanbieden.

Kijahie Patih schrok, toen hij het verhaal van Hadjie Soko had aangehoord, hij antwoordde: Heer! ik ben niet in staat iemand ongelukkig te maken, het is menschelijker dat gij

voortgaat onderwijs te geven, omdat er alhier nog vele onkundige menschen zijn. Hadjie Soko antwoordde, laat mij sterven, ik heb vast besloten mij voor de inwoners van Mindang Kamolan op te offeren, welke allen onderwijs van mij hebben genoten. Njahie Rondoweu weende bitterlijk, toen zij het gesprek tusschen Hadjie Soko en den Patih Hanggar had gehoord, en riep uit, Heer! hoe zal ik mij gedragen, wanneer gij mij achterlaat, ik kan zulks niet dulden, dus zal ik mij voor u opofferen. Kijahie Patih nam het woord op, Heer! zij heeft gelijk, dat zij tracht u van uw voornemen te doen afzien. Hadjie Soko antwoordde, wanneer het zoo is oom! dan hebt gij nutteloos onderwijs genoten, wanneer gij niet onverschillig zijt over mijnen dood, stelt gij dus een geloof in de bewoners van Mendang Kamolan, welke van mij onderwijs hebben genoten, eens sterven en eeuwig leven. Oom geloof mij, het zal niet plaats hebben, dat ik sterf, volg mijnen wil, bied mij den vorst tot spijs aan, wanneer ik het verzochte zal verkregen hebben, zal de vorst stellig geen berouw hebben, omdat ik menschen kaal maken, ofschoon hij tien menschen dagelijks hebben wil, daaraan is geen gebrek. Patih Senggar antwoordde, ik laat het aan uwen wil over.

Niet lang daarna, kwam de zendeling van den vorst Dewoto Tjengkar ten huize van de weduwe, ten einde Kyahie Patih te ontmoeten en zeide hem: Kyahie Patih! gij wordt ontboden, om den vorst spijs te leveren, daar gij zulks in geen langen tijd gedaan hebt, kan de vorst niets lekkers eten. De Patih antwoordde, uw wil geschiede; juist heb ik iemand gekregen, ziedaar zijn uitzigt, hij is nog jong en schoon, stellig is zijn vleesch malsch. De zendeling werd verstomd bij het zien van Hadjie Soko's schoonheid, zoolang hij leefde zag hij niemand als des vorsten zoon, die hem daarin overtrof.

[illegible]

Nadat Hadjie Soko zich had opgeschikt, werd hij vervolgens naar den Kjahie Patih geleid, ten einde den vorst te worden aangeboden. Al zijne leerlingen, zoomede Djahie Kondo en de bewoners van Mendang Kamoolan omtrent de helft, volgden Hadjie Soko na, met het voornemen zich voor hem opteoffeeren.

Bij zijne komst in den kraton, werd Kjahie Patih door twee vrouwelijke ambtenaren, Sooko en Sono genaamd, ontvangen: zij leiden Kjahie Patih vóór vorst Dewoto Tjinckar. Hadjie Soko zoomede al degene welke waren medegegaan hielden buiten stil. De vorst vroeg den Patih: Welaan Patih! komt gij mij voedsel aanbieden, reeds lang heb ik niet lekker gegeten, wanneer ik geen menschen vleesch eet, dan gevoel ik mij naar, nu juist kan ik lekker eten, ik heb een der vrouwelijke meisjes, die vet is laten braden, thands ben ik weder onlekkeren wel sedert vijf dagen, daarenboven ben ik aan den bloedafgang, wanneer geen menschen kan gekregen worden, zult gij in de behoefte voorzien en mij tot voedsel strekken of slagt mij eenen mantrie die niet schoon is, dezelve valt gemakkelijk te vervangen.

De patih Tengger bewees zijn eerbied, zeggende, Heer! uw onderdaan heeft reeds iemand, die afkomstig is van den overwal, dewelke begerig is den vorst tot spijs te worden aangeboden; maar hij had een verzoek, namelijk, dat hem een stukje gronds den vorst toebehorende in het land Mendang Kamolan worde gegeven, slechts de grootte zijns hoofddoeks hebbende. Wanneer het voornoemd gevraagde stukje gronds ontvangen was, nam hij genoegen dat zijn ligchaam tot spijs diene.

De vorst was zeer verheugd, vraagde den Kyahie Patih: is of de man, dien gij tot mijn voedsel wil aanbieden, oud, of jong. De Patih antwoordde: nog jong, zijn ligchaam is vrij van wonden en fijn, en is zeer lekker om gegeten te worden, hij is buiten.

De vorst gelastte hem binnen te leiden. Vervolgens werd Hadjie Soko voor het aanschijn des vorst gebragt; Njahie Rondo Sengkerran ging mede en weende onophoudelijk. Dewoto Tjengkar stond verbaasd, Hadjie Soko's schoonheid te aanschouwen, hij zeide: zijt gij het die neemt ~~gij~~ genoegen mij tot voedsel te strekken, en een stukje gronds ter grootte uws hoofddoeks eischt. Hadjie Soko sprak: ja, ik ben het, indien zulks met des vorsten wil overeenkomt. Dewoto Tjengkar hervatte: zou ik geen medelijden met u hebben ~~dat ik niet geks worde~~, gij zijt nog jong en schoon, keer terug en wordt mijn onderdaan, ik maak u boepatie. Hadjie Soko antwoordde, ik ben zeer dankbaar voor des vorsten gunst, uw onderdaan dringt aan zijn verzoek om een stuk grond in het land Mendang Kamolan. Dewoto Tjengkar hervatte, indien gij niet kunt zal ik u meldoen, ja, aan uwen wil zal ik gevolg geven.

De vorst gaf vervolgens zijnen patih last, om dat hij uit wilde gaan, de troepen te verzamelen, toen ~~nadat~~ dezelve op de passerbaan ~~zullen~~ verzameld waren ~~zijn~~, kwam ~~zal~~ Dewoto Tjengkar ten voorschijn ~~komen~~ eenen olifant berijdende, hij sprak tot zijne onderdanen: Mijne kinderen! het wordt ter kennisse van u allen gebragt, dat deze persoon Hadjie Soko genaamd, genoegen neemt mij tot voedsel te strekken; maar hij verzoekt een stuk grond in het land Mendang Kamolan, ter breedte zijns hoofddoeks, wanneer hij hetzelve ontvangen heeft, verkies ik dat hij om het leven wordt gebragt. Uit dien hoofde, indien hij een stuk grond heeft uitgezocht met de grootte overeenkomende, gij allen vat hem. De vorst vraagde Hadjie Soko, waar is uw hoofddoek? Vervolgens bood Hadjie Soko zijn hoofddoek aan, toen dezelve uitgespreid werd, stond de vorst verbaasd deszelfs breedte te zien, hij had nooit gedacht dat dezelve zoo breed was, hetgeen oorzaak was, dat vele menschen kwamen kijken en verbaasd werden, het uitbreiden des hoofddoeks vond geen einde, tot een dag reizens toe, daarenboven bedekte dezelve het land Men-

dang Kamolan. De vorst en zijne onderdanen volgden de uitspreiding des hoofddoeks, deszelfs grootte bedekte de onderhorigheden van Java. Hadjie Soko sprak tot vorst Derroto Tjengkar, Heer! dewijl mijn hoofddoek des vorsten onderhorigheden bedek, is het land Mendang mijn eigendom, thans verzoek ik deszelfs overgave uit des vorsten hand. Derroto Tjengkar beloofde hem zulks; doch Hadjie Soko nam er geen genoegen in en wilde het volstrekt dadelijk ontvangen. De vorst werd achtervolgd overal waar hij ging, de bewoners van Mendang Kamolan waren reeds allen teruggekeerd en onderwierpen zich aan Hadjie Soko, zij boden allen hulp hunnen vorst natejagen, vervolgens werd de vorst aan de Zuidzee ingehaald, sprong in zee en verdween met zijnen olifant. Derroto Tjengkar nam eene andere gedaante aan en werd eene witte kaaiman, ter grootte van een beroepe, wanneer dezelve drijft lijkt deszelfs rug naar een eiland; thands is voldaan aan den vloek zijns vaders vorst Siendoelo.

De in eenen witten kaaiman veranderde Derroto Tjengkar, beheerschte al wat in zee was, de orde of was even als bij de ~~zijne bloedverwanten waren~~ menschen, hij stelde eenen patih aan genaamd Hadipatie Gadjah Mino; zijne Najokoff heetten Kijahie Harjo Loodan, Honggo Saradoelo, demang Wikriedieto; de pandeleggan heette Bongso; zijne bloedverwanten heetten Kaloejoe, radeen Harjo Poling, radeen Harjo Boental, ngabehie Woeloeng Rekko, demang Kaboentoeng, radeen Harjo Kèpit Pethak, wijders wordt de Zuidzee thands door twee beheerscht, de une eene vrouw genaamd Hanginnangin, de tweede Derroto Tjengkar voornoemd.

Derroto Tjengkar veroorzaakte onophoudelijk wanorde in zee, dan wel aan land, hij hield zich bezig de menschen op de wegen te wachten ten einde dezelve aftezetten en omtebrengen, hij schepte vermaak naar de rivieren te zwemmen, alwaar dezelve vele menschen opat, hetgeen de vorstin Hangin Nangin zeer verdriette, tot dat zij

aldus sprak: degene die de witte kaaiman kon doen verdwijnen, maak ik mijn dienaar. Derroko Tjengkar nam toe in grootte, zijne lengte was die van een paal afstand, de opening zijns monds lijkt naar de deur eener grot, deszelfs geluid jaagt vrees aan, dezelve schreeuwt dagelijks om verlossing.

Men verhaalt dat Hadjie Soko, na de verdwijning van Derroko Tjengkar, met zijne troepen naar het land Mendang Kamolan terug„ keerde, vervolgens volgde hij als vorst op, bijgenaamd Djoko, zoowel de grooten als de gemeenen van Mendang Kamolan onderwierpen zich, de droefheid des harten ging over, omdat er geen menscheneter meer was, er heerschte vrede in het land Mendang Kamolan en hetzelve werd bedeeld met bloei en welvaart, de kleederen en eetwaren waren goedkoop, al wat geplant werd kwam op, de inborst van Hadjie Soko was regtvaardig, liefderijk en edelmoedig te zijn, de geringe klasse leefde wel en rustig, er waren geene boosdoeners, vijandschap plegen durfde men niet. Vele geestelijke leeraars kwamen van den over„ wal op Java aan en al de ambtenaren van Mendang Kamolan, welke den titel voerden van Boepaties, Mantries en onderdanen, wa„ ren nog in hunne betrekkingen. Kijahie Fengger was steeds patih.

Vervolgens kwam vorst Djoko buiten om audientie te geven aan al zijne onderdanen, boepaties, mantries, poenggawo's, (: die„ naren:) en priesters, de weduwe Sengkerran verscheen ook. De patih Fenggert stond vooraan, de vorst sprak tot hem: Vader! maak aan al mijne dienaren bekend, dat ik mijne leerlingen Doedoego~~tan~~ en Mannawi uitverkoren heb tot hoofden over mij„ ne dienaren zeven honderd boepaties. Mannawi heeft de reg„ terhand, Doedoego de linkere. Mannawi geef ik den naam van Hadipatie Doeko Nagoro, Doedoego dien van Ko„

dipatie Soero Hadie; maar beiden zijn nog in den kraton, zij moeten zich van mij niet scheiden. Het antwoord van den patih en al de onderdanen was, uw wil geschiede. De vorst hervatte, en nog meer vader! daar ik nog altoos onveranderlijk ben, neem ik den naam aan van Nardo Hannom vorst Djoko. Alle onderdanen antwoordden te gelijk en zeiden uw wil geschiede, vervolgens keerde de vorst naar den kraton terug. Nu volgt het verhaal van den zoon van vorst Demoko Tjengkar, genaamd radeen Harjo Dannisworo, die bij de verdwijning van zijnen vader, heimelijk het land verliet, bosschen doorkruiste, valleijen doorliep en bergen opklauterde, omdat hij door de inwoners van Mendang Kamolan achtervolgd werd, dewijl zulks de last was van vorst Djoko. Het was aan alle onderdanen, zoowel van het land, als van dorpen verboden zich op te houden of zij moeten radeen Dannis Woro ontmoet hebben, degene die hem vat kan terugkeeren en zal vele gunstbewijzen genieten.

Wat voornoemden radeen Dannis Woro betreft, door God was het bepaald geworden, dat hij Java zal beheeren en dat van hem alle Javasche vorsten zullen afstammen: hij reisde steeds voort en was reeds verre verwijderd van het land Mendang Kamolan, hij had slechts vier ponokawan (dienaren) met zich medegenomen, allen zoons van Soemengoongs, genaamd Begdjo, Dahoelat, Mennowo en Mennawie: deze twee laatste waren zijne Zoog~~kinderen~~ broeders; Begdjo en Dahoelat waren de oppassers.

Gedurende de vlugt at noch sliep radeen Dannis Woro, zulks was voor hem eene boetedoening. De vier ponokawan zeiden, Heer! welaan laat ons ophouden, wij zijn allen hongerig en slaperig. Dannis Woro zeide: indien gij allen niet harden kunt het eten en slapen te laten, zoo keer terug naar Mendang Kamolan, ik zal al de moeijelijkheden alleen doorstaan, zoo lang als ik in leven blijve.

[illegible]

Ex
Biblioth. Regia
Berolinensi.

22 Blatt

Die letzten 3 Bl. unbeschrieben u. ungezählt.
Bl. 1b, 2b, 3a, 20a, 21a, 22a unbeschrieben.
Koll. 16.8.1977